

ЗИМОВИЙ АСПЕКТ ХІРОПТЕРОФАУНИ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ПОДІЛЬСЬКІ ТОВТРИ»

Микола Матвеев (Кам'янець-Подільський педагогічний університет)
Володимир Тищенко (Національний аграрний університет, Київ)

Winter faunal communities of bats in the National Nature Park "Podilski Tovtry". — Mykola Matvejev & Volodymyr Tyschenko. — A description of 9 species occurring in the territory of the Park in winter is given.

Вступ

Національний природний парк «Подільські Товтри» розміщений у південно-східній частині Західного Поділля. Ця територія характеризується великою кількістю природних печер, гротів у каньйонах річок та на Товтровому кряжі або штолень, копалень та інших сховищ, в яких звичайно реєструють кажанів. Інформації про кажанів цієї території дуже мало [Абеленцев і Попов 1956; Браунер 1911; Татаринів 1956, 1973, 1974; Храневич 1925–1926; Velke 1859]. Спеціальних досліджень з вивчення видового складу, поширення, міграційної активності кажанів на території Парку дотепер не проводили.

Склад фауни

Сучасні дослідження. Дослідження хіроптерофауни у НПП здійснено при проведенні інвентаризаційних робіт у 1996–2001 рр. [Матвеев 1997; 1999 а–б] та під час хіроптерологічних експедицій [Тищенко 2002; Zagorodniuk et al. 2000]. Зараз встановлено, що на території Парку достовірно зимують 10 видів кажанів двох родин: *Rhinolophidae* та *Vespertilionidae*.

Список видів. Перша з них представлена лише одним видом — *Rhinolophus hipposideros*. Друга родина представлена на території Парку 9 видами

4-х родів кажанів: *Myotis myotis*, *M. daubentonii*, *M. mystacinus*, *M. dasycneme*, *M. emarginatus*, *Plecotus auritus*, *P. austriacus*, *Barbastella barbastellus*, *Nyctalus noctula*. Найчисленнішим видом зимових скупчень у підземних сховищах є нічниця велика, звичайними є нічниця водяна та підковик малий. Ймовірно також знахідки на зимівлі кажана пізнього *Eptesicus serotinus*

Охоронний статус видів. Всі зареєстровані на цій території види кажанів мають охоронний статус згідно з Додатком II до Бернської конвенції [Конвенція... 1998]. Чотири види кажанів занесені до «Червоної книги України» [1994], зокрема: підковик малий (*Rhinolophus hipposideros*), широковух європейський (*Barbastella barbastellus*), нічниця ставкова (*Myotis dasycneme*), нічниця триколірна (*Myotis emarginatus*).

Література

- Абелєнцев В. І., Попов Б. М. Ряд рукокрилі, або кажани — Chiroptera // Фауна України. — Київ: Вид-во АН УРСР, 1956. — Том 1 (Свавці), випуск 1. — С. 229–446.
- Браунерь А. О летучих мышах Бессарабии и Подолии // Труды Бессарабского Общества Естественных Исследователей. — Кишинев, 1911. — Том II, выпуск 1. — С. 1–2.
- Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Берн, 1979). — Київ, 1998. — 76 с.
- Матвєєв М. Д. Список тварин, занесених до Червоної книги України // Літопис природи НПП «Подільські Товтри». — Кам'янець-Подільський, 1997. — Том 1. — С. 32–36.
- Матвєєв М. Д. Попередній список фауни хребетних НПП «Подільські Товтри» // Природні цінності Національного природного парку «Подільські Товтри». — Кам'янець-Подільський, 1999а. — С. 52–86.
- Матвєєв М. Д. Список ссавців Хмельницької області та НПП «Подільські Товтри» // Літопис природи НПП «Подільські Товтри». — Кам'янець-Подільський, 1999б. — Том 3. — С. 91–93.
- Татаринов К. А. Звірі західних областей України. — Київ: Вид-во АН УРСР, 1956. — 188 с.
- Татаринов К. А. Фауна хребетних заходу України. — Львів: Вища школа, 1973. — 257 с.
- Татаринов К. А. Рукокрылые Подолии и Прикарпатья. Показатели их численности и пути охраны // Материалы Первого Всесоюзного совещания по рукокрылым (Chiroptera). — Ленинград: ЗИН АН СССР, 1974. — С. 58–60.
- Тищенко В. М. Сучасний стан та екологічні особливості нічниці водяної (*Myotis daubentonii*) на Поділлі // Вісник Луганського державного педагогічного університету імені Тараса Шевченка. — 2002. — № 1 (45) січень. — С. 140–149.
- Храєвич В. П. Свавці Поділля. Огляд систематичний. — Вінниця: Віндерздрук ім. Леніна, 1925. — 31 с.
- Храєвич В. П. Нарис фауни Поділля. — Вінниця, 1925–1926. — С. 9–33.
- Червона книга України. Тваринний світ / Під ред. М. М. Щербака. — Київ: Вид-во Українська енциклопедія. — 1994. — 464 с.
- Belke G. Rys historyi naturalnej Kamienca Podolskiego. — Warszawa, 1859. — 114 s.
- Zagorodniuk I., Tyshchenko V., Petrushenko Ya. Horseshoe bats (*Rhinolophus*) in the Dnister region as most east-northern part of their range in Europe // Studia Chiropterologica. — 2000. — Vol. 1. — P. 115–132.